

«Погоджено»

педагогічною радою

Протокол №_8_ від 29_.08_.2025

«Затверджено»

наказом директора

Лебединського ліцею №1

О.І. Музиченко-Губа

№_53_ від _29.08_.2025

**Освітня програма
Лебединського ліцею №1
Шполянської міської ради
об'єднаної територіальної громади
Черкаської області
на 2025-2026 навчальний рік**

1. Вступ.

1. Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предмети вивчення, дисципліни, індивідуальні завдання, контрольні заходи сплановані і організовані для досягнення результатів навчання (ст. 33 Закону України «Про освіту»)

Мета програми: окреслити рекомендовані підходи до організації освітнім закладом комплексу освітніх компонентів для досягнення обов'язкових результатів навчання.

2. Причини прийняття:

1. Це обов'язковий документ передбачений законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту»

2. Головне призначення закладу освіти – забезпечення якісного освітнього процесу, для цього має бути створена програма, яка визначає призначення, структуру, зміст, технології, кінцеві результати, процедури їх визначення т.і.

3. Зростання значущості процедур атестації та державної акредитації закладу освіти, в ході якої буде встановлюватись виконання вимог державного освітнього Стандарту в частині обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм та рівень їх реалізації.

4. Необхідність розвитку форм державно-громадського управління закладом освіти, залучення учнів, батьків до визначення регіонального компоненту, освітня програма є основою діалогу учасників освітнього процесу.

3. Призначення. Освітня програма це документ, що визначає тільки зміст освіти та технології реалізації змісту, тому не дублює Статут, програму розвитку та річний план роботи, не перевантажена теоретичними та дослідницькими матеріалами (вони не можуть бути зрозумілими батьками та учнями).

4. Особливості. Заклад освіти «вільний» лише у визначенні змісту варіативної складової, інваріантна частина – це компетенція органів державної влади.

Освітня програма об'єднає всіх педагогів в питанні «кінцевого продукту» нашої спільної діяльності, що виражається у розробці «моделі» випускника дошкільного підрозділу, початкової, основної і старшої школи.

5. Очікування.

Освітня програма допоможе педагогічному колективу:

- глибше зрозуміти специфіку і призначення закладу освіти, виявити й обґрунтувати особливості організації освітнього процесу в цілому;
- визначити зміст освіти з урахуванням побажань громади;
- закласти основу для формування навчальних планів на довгостроковий період;
- забезпечити принцип наступності;
- вибирати адекватні форми контролю реалізації освітніх цілей з боку адміністрації;
- захистити учнів від необґрунтованої зміни програм, підручників.

6. Структура освітньої програми:

1. Вступ

2. Опис освітніх програм:

- 2.1. 1-4 класи. Перелік програм
- 2.2. 5-9 класи. Перелік програм
- 2.3. 10-11 класи. Перелік програм
- 2.4. Освітня програма наскрізного виховання засобами виховної та позакласної роботи
3. Робочий навчальний план (додаток до освітньої програми)
4. Опис форм організації освітнього процесу
5. Опис інструментарію оцінювання.
6. Нормативна база.
7. Вимірники реалізації освітньої програми. Короткі висновки.

7. Освітня програма Лебединського ліцею №1 розроблена на виконання Державних стандартів:

1. Державний стандарт початкової освіти (1-4 класи) – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 зі змінами затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
2. Державний стандарт базової середньої освіти (5-9 класи. 5 клас) – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (6-9 класи) – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 року зі змінами затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.08.2013 № 538 та від 26.02.2020 № 143.
4. Державний стандарт повної загальної середньої освіти (10-11 класи) – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 року зі змінами затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 538 від 07.08.2013 та № 143 від 26.02.2020.

МОН України затвердило Типові освітні програми:

1. 1-2 класи – Наказ Міністерства освіти і науки України № 1272 від 08.10.2019;
2. 3-4 класи – Наказ Міністерства освіти і науки України № 1273 від 08.10.2019;
3. 5-7 класи - Наказ Міністерства освіти і науки України № 235 від 19.02.2021;
4. 8-9 класи – Наказ Міністерства освіти і науки України № 405 (II ступеня) від 20.04.2018;
5. 10-11 класи - Наказ Міністерства освіти і науки України № 1493 (III ступеня) від 28.11.2019.

Навчальні програми, що діють у 2025-2026 н.р. затверджено:

1. 1 клас – Наказ Міністерства освіти і науки України № 268 від 21.03.2018;
2. 2-4 класи – Наказ Міністерства освіти і науки України № 584 від 29.05.2015;
3. 5-7 класи – Наказ Міністерства освіти і науки України № 795 від 12.07.2021 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898, наказу Міністерства освіти і науки України від 29 вересня 2021 року №1031, наказу Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 року №1358, наказу Міністерства освіти і науки України від 02 лютого 2022 року №96, наказу Міністерства освіти і науки України від 09 лютого 2022

року № 143, наказу Міністерства освіти і науки України від 11 квітня 2022 року № 324)

4. 8-9 класи –Наказ Міністерства освіти і науки України № 804 від 07.06.2017 та № 1407 від 23.10.2017;

5. 10-11 класи - Наказ Міністерства освіти і науки України № 1493 від 28.11.2019

8. Цикли освітнього процесу:

8.1. Адаптивно-ігровий початкової школи – 1-2 класи

8.2. Основний початкової школи – 3-4 класи

8.3. Адаптивний базової школи – 5-6 класи

8.4. Базове предметне навчання – 7-9 класи

8.5. Профільна середня освіта – 10-11 класи

Навчальний рік розпочинається 1 вересня 2025 року, закінчується не пізніше 30 червня 2026 року

Тривалість навчального року (175 навчальних днів):

1-4 класи – не менше 720 годин

5-9 класи – не менше 830 годин

10-11 класи – не менше 2660 годин

Структуру навчального року, тижня, дня, занять, відпочинку, форми організації освітнього процесу визначаються педрадою в межах освітньої програми.

Тривалість уроків:

1 клас – 35 хвилин

2-4 класи – 40 хвилин

5-9 класи – 45 хвилин

10-11 класи - 45 хвилин

Тривалість канікул – не менше 30 календарних днів

9. Результати навчання – знання , вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особливі якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити, виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

Ключові компетентності учнів початкової і основної школи;

Наскрізні вміння і навички учнів початкової і основної школи;

Компетентності дошкільника за 7 змістовими лініями;

Вимоги програм;

Сформована мотивація до навчання.

10. Все це формується в результаті **освітнього процесу** – системи науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (детально описується в річному плані роботи)

11. Освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній або неформальній освіті.

Вчитель, вихователь, суб'єкт освітньої діяльності.

Вільний у виборі програм, підручників, технологій, при цьому керується нормативною базою держави та локальними актами.

Відповідає за результати передбачені Стандартом і програмами, орієнтуючись на місію, завдання закладу освіти.

12. Директор Лебединського ліцею №1 відповідає за розробку освітньої програми, її виконання та кінцевий результат, постійно здійснює моніторинг, рефлексію, корекцію.

2. Опис освітніх програм

Початкова школа. І ступінь. 1-4 класи.

І. Загальні положення освітньої програми

Лебединського ліцею №1 для 1-4 класів 2025-2026 н.р.

Педагогою затверджено освітню програму, розроблену під керівництвом Р.Шияна.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Типову освітню програму для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;

- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи,

забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1 класі підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

В 1-4 класі ведеться Свідоцтво досягнень учня.

**Типова освітня програма,
розроблена під керівництвом Шияна Р. Б.
1-2 клас**

Типова освітня програма *початкової освіти* (далі типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Типова освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та *очікувані результати навчання* здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у типовому навчальному плані.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин)
(МОВ₁)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів² з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

² Цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу). У цьому разі – другий клас. Скорочений буквенний запис означає освітню галузь. Перша цифра після буквеного запису позначає номер змістової лінії, друга цифра (після дефісу) – порядковий номер загальної цілі, окресленої в Стандарті. Цифра після крапки означає порядковий номер обов'язкового результату навчання. Остання цифра – порядковий номер очікуваного результату навчання.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимірювання результатів навчання здобувачів освіти відбувається шляхом: формувального оцінювання, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості; підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними цією Типовою освітньою програмою.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Заклад початкової освіти формує власну освітню програму на основі типової освітньої програми або безпосередньо на основі Державного стандарту початкової освіти. 3

Освітня програма закладу початкової освіти має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма закладу початкової освіти, сформована на основі типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його керівник. Обов'язковим компонентом освітньої програми закладу освіти є навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору здобувачів освіти, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Додаток 1

Типовий навчальний план для 1-2 класів початкової школи з навчанням українською мовою

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
	1	2			Разом
Українська мова	5	5			10
Іноземна мова	2	3			5
Математика	3	3			6
Я досліджую світ*	7	8			15
Мистецтво**	2	2			4
Фізична культура ***	3	3			6
Усього	19+3	21+3			40+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1			2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22			42
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25			58

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2 -4 класу

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б.

3- 4 клас

Пояснювальна записка

Типова освітня програма *початкової освіти* (далі типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Типова освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та *очікувані результати навчання* здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін визначено у типовому навчальному плані, що пропонує інтегровано-предметний підхід до організації освітнього процесу).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, зокрема:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин) (МОВ1)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів² з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть реалізовані очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми / тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань, розвиток умінь та формування уявлень через досвід практичної діяльності.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми - кооперативне навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти; сюжетно-рольові ігри, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.

Початкова освіта здобувається, як правило, із шести років. Діти, яким 1-го вересня виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Заклад початкової освіти формує власну освітню програму на основі типової освітньої програми або безпосередньо на основі Державного стандарту початкової освіти.

Освітня програма закладу початкової освіти має передбачати досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти, через реалізацію окреслених у цьому документі очікуваних результатів навчання.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти. Вона містить:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
- навчальний план закладу освіти, який визначає загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення;
- опис очікуваних результатів навчання учнів;

⁹..

Наприклад, [4 МОВ 1-1.2-2]. Цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу). У цьому разі - четвертий клас. Скорочений буквенний запис означає освітню галузь. Перша цифра після буквеного запису позначає номер змістової лінії в освітній програмі, цифри із крапкою (між дефісами) - порядковий номер обов'язкового результату навчання, окресленого у Стандарті. Остання цифра - порядковий номер очікуваного результату навчання.^{2 3}

- перелік навчальних програм із предметів, що вивчаються за інваріантним і варіативним складниками;
- форми організації освітнього процесу;
- інструментарій для формувального та підсумкового оцінювання;
- інші освітні компоненти (за вибором закладу освіти).

Освітня програма закладу початкової освіти, створена на основі типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його керівник. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору здобувачів освіти, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності - на веб-сайті його засновника).

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти. Навчальні досягнення учнів у 3-4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формувального і підсумкового) є окреслені в цьому документі *очікувані результати навчання*, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до *обов'язкових результатів навчання* Державного стандарту початкової освіти.

Очікувані результати навчання слід використовувати для:

- встановлення цілей уроку, окремих видів діяльності учнів, вправ тощо;
- постійного спостереження за навчальним поступом учня/учениці з боку вчителів, батьків і самих учнів;
- поточного, зокрема й формувального, оцінювання;
- підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

На основі поданих нижче очікуваних результатів навчання вчитель/учителька може формулювати індивідуальні результати навчання учня/учениці відповідно до опанування ним/нею конкретного вміння (напр., *намагається визначати* ключові слова, *визначає* ключові слова, *впевнено визначає* ключові

слова тощо), таким чином відстежуючи поступ учня за конкретний проміжок часу (напр., за два місяці).

Спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у школі і триває постійно. Невід'ємною частиною цього процесу є формування здатності учнів самостійно оцінювати свій поступ.

Типовий навчальний план для 3-4 класів початкової школи з навчанням українською мовою

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	3	4	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова	3	3	6
Математика	4	4	8
Я досліджую світ*	7	7	14
Інформатика	1	1	2
Мистецтво**	2	2	4
Фізична культура ***	3	3	6
Усього	22+3	22+3	44+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23	46
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26	26	52

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

**Освітня програма 5-7 класів
Лебединського ліцею №1**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ**

м. Київ

19 02 20 21 р.

№ 235

Про затвердження
типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів
загальної середньої освіти

Відповідно до абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», частини другої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», з метою забезпечення впровадження Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого цією постановою,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити типову освітню програму для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – Типова освітня програма), що додається.

2. Установити, що Типова освітня програма вводиться в дію поетапно з:
2022/2023 навчального року для 5-х класів закладів загальної середньої освіти;

2023/2024 навчального року для 6-х класів закладів загальної середньої освіти;

2024/2025 навчального року для 7-х класів закладів загальної середньої освіти;

2025/2026 навчального року для 8-х класів закладів загальної середньої освіти;

2026/2027 навчального року для 9-х класів закладів загальної середньої освіти.

3. Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державної адміністрацій, директорам закладів загальної середньої освіти забезпечити необхідні умови щодо реалізації Типової освітньої програми.

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» відповідно:

з 01 вересня 2022 року в частині для 5-х класів закладів загальної середньої освіти;

з 01 вересня 2023 року в частині для 6-х класів закладів загальної середньої освіти;

з 01 вересня 2024 року в частині для 7-х класів закладів загальної середньої освіти;

з 01 вересня 2025 року в частині для 8-х класів закладів загальної середньої освіти;

з 01 вересня 2026 року в частині для 9-х класів закладів загальної середньої освіти.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рогову В.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і
науки України
19.02. 2021 р. № 235

**Типова освітня програма
для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти**

1. Загальні положення

Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – Типова освітня програма) застосовується для:

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;

закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою, та закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини.

Типова освітня програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Типова освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення закладами загальної середньої освіти та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному циклі (адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання) базової середньої освіти.

Типова освітня програма визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Типова освітня програма включає:

варіанти типових навчальних планів;

перелік модельних навчальних програм;

рекомендовані форми організації освітнього процесу; опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення Типової освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Для реалізації мети повної загальної середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу кожен заклад освіти розробляє та використовує в освітній діяльності освітню програму. Вона може бути розроблена окремо для кожного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти або ж бути наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти. Відповідне рішення приймає педагогічна рада закладу освіти.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти, розроблена на основі Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», має:

- відповідати структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

- визначати (в обсязі не меншому ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;

- містити навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів Типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім української мови та фізичної культури) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;

- містити перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

- опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітні програми закладів загальної середньої освіти, згідно із частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу. При цьому в освітньому процесі можуть використовуватись методи та прийоми двомовної та багатомовної освіти.

Освітня програма закладу освіти може містити інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності закладу освіти.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідомством досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) та 7-9 класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти сформовано для закладів з навчанням українською мовою (додаток 1).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

4. Типові навчальні плани

Типові навчальні плани (додатки 3, 4) містять:

- орієнтовний перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Заклад освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми закладу освіти.

Навчальне навантаження у типових навчальних планах орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Кількість навчальних годин на *вивчення інтегрованих курсів* заклад освіти визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає заклад освіти в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може зменшувати, включно до мінімального показника.

Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (*резерв навчальних годин*) у кожній освітній галузі може бути перерозподілена закладом освіти між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі).

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі заклад освіти може збільшувати, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення *вибіркових освітніх компонентів*, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять заклад загальної середньої освіти

розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

5. Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Модельні навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-9 класи).

Поданий у додатку 5 перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримують гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї Типової освітньої програми в установленому порядку.

Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів

(матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти формуються класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою формою здобуття освіти, з навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може прийняти рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів

навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);

письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);

цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);

практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Генеральний директор
директорату дошкільної, шкільної,
позашкільної та інклюзивної освіти

Андрій ОСМОЛОВСЬКИЙ

Додаток 1

до Типової освітньої програми для 5-9 класів
закладів загальної середньої освіти

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік															
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас		
		рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне	рекомендоване	мінімальне	максимальне
Мовно- літературна	на тиждень	11	10	13	11	10	13	10	9	12	10	8	12	10	8	12
	на рік	385	350	455	385	350	455	350	315	420	350	280	420	350	280	420
Математична	на тиждень	5	4	6	5	4	6	5	4	6	5	4	7	5	4	7
	на рік	175	140	210	175	140	210	175	140	210	175	140	245	175	140	245

Природнича	на тиждень	2	1,5	3	4	2	5	7,5	7	9	8,5	8	10	9,5	8	11
	на рік	70	52,5	105	140	70	175	262,5	245	315	297,5	280	350	332,5	280	385
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3	1,5	1	3	1,5	1	3	1,5	1	3
	на рік	52,5	35	105	52,5	35	105	52,5	35	105	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	2	2	1,5	3	2	1,5	3	3	2	3	3	2	3
	на рік	35	35	70	70	52,5	105	70	52,5	105	105	70	105	105	70	105
Технологічна	на тиждень	2	1	3	2	1	3	1	1	2	1	1	2	1	1	2
	на рік	70	35	105	70	35	105	35	35	70	35	35	70	35	35	70
Інформатична	на тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2	2	1	2	2	1,5	3	1,5	1,5	3
	на рік	52,5	35	70	52,5	35	70	70	35	70	70	52,5	105	52,5	52,5	105
Мистецька	на тиждень	2	1	3	2	1	3	2	1	3	1	1	2	1	1	2
	на рік	70	35	105	70	35	105	70	35	105	35	35	70	35	35	70

Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
Усього	на тиждень	29			32			34			35			35,5		
	на рік	1015			1120			1190			1225			1242,5		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	2			2			1			1			0,5		
	на рік	70			70			35			35			17,5		
Загальнорічна кількість	на тиждень	31			34			35			36			36		

навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на рік	1085			1190			1225			1260			1260		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень	28			31			32			33			33		
	на рік	980			1085			1120			1155			1155		

до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Типовий навчальний план для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Загальні коментарі до плану та питання міжгалузевої інтеграції

1. Кількість навчальних годин для вивчення української мови у навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

2. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається у навчальному плані закладу освіти для кожного класу.

3. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі визначається закладом освіти самостійно у межах заданого діапазону (додаток 1).

Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (*резерв навчальних годин*) у кожній освітній галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, може бути перерозподілена між освітніми компонентами цієї освітньої галузі, або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти.

Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані закладу освіти на вивчення вибірових освітніх компонентів, не включається до максимального показника, виділеного на ту чи іншу освітню галузь.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять заклад освіти розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу.

4. У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві навчальні предмети (інтегровані курси), формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці навчальні предмети (інтегровані курси) вивчаються за модельними навчальними програмами (додаток 5) або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів визначається закладом освіти самостійно з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані.

5. Заклад освіти може планувати вивчення певного предмета або курсу концентровано. Предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень вивчаються протягом одного семестру.

Освітня галузь	Орієнтовний перелік предметів та галузових інтегрованих курсів	Рекомендована кількість годин на тиждень у класах					Орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів
		5	6	7	8	9	
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3	3	Міжгалузеві інтегровані курси* Робототехніка. 5-9 клас STEM. 5-9 клас Драматургія і театр. 5-9 клас Фізика та основи техніки. 7-9 клас Економіка і право. 9 клас Включаються до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти у межах загальної кількості годин, визначених типовим навчальним планом *Кількість навчальних годин на вивчення міжгалузевих інтегрованих курсів визначає заклад освіти з урахуванням навчального
	Українська література	2	2	2	2	2	
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	
	Іноземна мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	
	Друга іноземна мова (не менше двох годин на тиждень) включається до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок перерозподілу навчальних годин інших освітніх галузей Інтегровані курси* Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-9 клас Інтегрований курс української мови та літератури. 5-9 клас Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-9 клас						

		*Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів визначає заклад освіти з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети					навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети
Довідково							
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мовно-літературна»:							
рекомендована		11	11	10	10	10	
мінімальна		10	10	9	8	8	
максимальна		13	13	12	12	12	
Резерв навчальних годин (різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин) освітньої галузі «Мовно-літературна»		1	1	1	2	2	
Математична	Математика	5	5	-	-	-	
	Алгебра	-	-	3	3	3	
	Геометрія	-	-	2	2	2	
	Інтегрований курс* Математика. 7-9 клас.						
Довідково							
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Математична»:							
рекомендована		5	5	5	5	5	
мінімальна		4	4	4	4	4	
максимальна		6	6	6	7	7	
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Математична»		1	1	1	1	1	
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»*/ Інтегрований курс «Довкілля»*	2	2	-	-	-	
	Біологія	-	-	2,5	2,5	2,5	
	Географія	-	2	2	2	1,5	
	Фізика	-	-	2	2	3	

	Хімія	-	-	1	2	2,5
	Інтегрований курс* Природничі науки. 5-9 клас *До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається або інтегрований курс «Пізнаємо природу» або інтегрований курс «Довкілля»					
Довідково						
Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Природника»:						
рекомендована		2	4	7,5	8,5	9,5
мінімальна		1,5	2	7	8	8
максимальна		3	5	9	10	11
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Природника»		0,5	2	0,5	0,5	1,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1,5	1	0,5
	Етика* / Культура добросусідства* / Інші курси морального спрямування*	0,5	0,5	-	-	-
	Підприємництво і фінансова грамотність	-	-	-	0,5	1
	*до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається один з цих предметів або вони можуть вивчатись в рамках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»					

Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна»:		рекомендована	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
		мінімальна	1	1	1	1	1
		максимальна	3	3	3	3	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна»			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти		1	-	-	-	-
	Історія України. Всесвітня історія		-	2	-	-	-
	Історія України		-	-	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія		-	-	1	1	1
	Громадянська освіта		-	-	-	0,5	-
	Правознавство		-	-	-	-	0,5
	Інтегровані курси* Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 клас Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5-6 клас Історія: Україна і світ. 7-9 клас						
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична»:		рекомендована	1	2	2	3	3
		мінімальна	1	1,5	1,5	2	2
		максимальна	2	3	3	3	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Громадянська та історична»			-	0,5	0,5	1	1

Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	2	2	1,5
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Інформатична»:						
рекомендована		1,5	1,5	2	2	1,5
мінімальна		1	1	1	1,5	1,5
максимальна		2	2	2	3	3
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Інформатична»		0,5	0,5	1	0,5	-
Технологічна	Технології	2	2	1	1	1
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Технологічна»:						
рекомендована		2	2	1	1	1
мінімальна		1	1	1	1	1
максимальна		3	3	2	2	2
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Технологічна»		1	1	-	-	-
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	1	1
	До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Кількість годин на вивчення окремих предметів визначає заклад освіти					
Довідково Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі «Мистецька»:						
рекомендована		2	2	2	1	1
мінімальна		1	1	1	1	1
		3	3	3	2	2

максимальна							
Резерв навчальних годин освітньої галузі «Мистецька»		1	1	1	-	-	
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	
	Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються						
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26 + 3	29 + 3	31 + 3	32 + 3	32,5 + 3	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	1	1	0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33	
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28 + 3	31 + 3	32 + 3	33 + 3	33 + 3	

до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Перелік* модельних навчальних програм для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Модельні навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-9 класи)

* перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримують гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї Типової освітньої програми в установленому порядку.

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	
1.	для всього рівня	Українська мова. 5-9 класи
	для окремих циклів	Українська мова. 5-6 класи Українська мова. 7-9 класи
2.	для всього рівня	Українська література. 5-9 класи
	для окремих циклів	Українська література. 5-6 класи Українська література. 7-9 класи

3.	для всього рівня	Зарубіжна література. 5-9 класи
	для окремих циклів	Зарубіжна література. 5-6 класи Зарубіжна література. 7-9 класи
4.	для всього рівня	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи
5.	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури. 5-9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс української мови і літератури. 5-6 класи Інтегрований курс української мови і літератури. 7-9 класи
6.	для всього рівня	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 класи Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7-9 класи
47.	для всього рівня	Іноземна мова. 5-9 класи
	для окремих циклів	Іноземна мова. 5-6 класи Іноземна мова. 7-9 класи
48.	для всього рівня	Друга іноземна мова. 5-9 класи

	для окремих циклів	Друга іноземна мова. 5-6 класи Друга іноземна мова. 7-9 класи
--	-----------------------	--

49.	Математика. 5-6 класи	
50.	Алгебра. 7-9 класи	
51.	Геометрія. 7-9 класи	
52.	Математика. 7-9 класи (інтегрований курс)	
53.	Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)	
54.	Довкілля. 5-6 класи (інтегрований курс)	
55.	Біологія. 7-9 класи	
56.	Географія. 6-9 класи	
57.	Фізика. 7-9 класи	
58.	Хімія. 7-9 класи	
59.	для всього рівня	Природничі науки. 5-9 класи (інтегрований курс)
	для окремих циклів	Природничі науки. 5-6 класи (інтегрований курс) Природничі науки. 7-9 класи (інтегрований курс)
60.	для всього рівня	Технології. 5-9 класи
	для окремих циклів	Технології. 5-6 класи Технології. 7-9 класи
61.	для всього рівня	Інформатика. 5-9 класи
	для окремих циклів	Інформатика. 5-6 класи Інформатика. 7-9 класи

62.	для всього рівня	Здоров'я, безпека та добробут. 5-9 класи (інтегрований курс)
	для окремих циклів	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс) Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)
63	Етика. 5-6 класи	
64	Програми курсів морального спрямування. 5-6 класи	
65	Культура добросусідства. 5-6 класи	
66	Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи	
67	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас	
68	Історія України. Всесвітня історія. 6 клас	
69	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5-6 класи (інтегрований курс)	
70	Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)	
71	Історія України. 7-9 класи	
72	Всесвітня історія. 7-9 класи	
73	Історія: Україна і світ. 7-9 клас (інтегрований курс)	
74	Громадянська освіта. 8 клас	
75	Правознавство. 9 клас	

76.	для всього рівня	Мистецтво. 5-9 класи (інтегрований курс)
	для окремих циклів	Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс) Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)
77.	для всього рівня	Музичне мистецтво. 5-9 класи
	для окремих циклів	Музичне мистецтво. 5-6 класи Музичне мистецтво. 7-9 класи
78.	для всього рівня	Образотворче мистецтво. 5-9 класи
	для окремих циклів	Образотворче мистецтво. 5-6 класи Образотворче мистецтво. 7-9 класи
79.	для всього рівня	Фізична культура. 5-9 класи
	для окремих циклів	Фізична культура. 5-6 класи Фізична культура. 7-9 класи
80.	для всього рівня	Робототехніка. 5-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для окремих циклів	Робототехніка. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) Робототехніка. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
81.	для всього рівня	STEM. 5-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для окремих циклів	STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) STEM. 7-9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)

82.	для окремих циклів	Драматургія і театр. 5-6 клас (міжгалузовий інтегрований курс) Драматургія і театр. 7-9 клас (міжгалузовий інтегрований курс)
83.	Фізика та основи техніки. 7-9 класи (міжгалузовий інтегрований курс)	
84.	Економіка і право. 9 клас (міжгалузовий інтегрований курс)	

Освітня програма 8-9 класів
Лебединського ліцею №1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

20 04 2018 р.

№ 405

Про затвердження типової освітньої
програми закладів загальної
середньої освіти II ступеня

На виконання абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України "Про освіту", з метою впровадження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити типову освітню програму закладів загальної середньої освіти II ступеня (далі – Типова освітня програма), що додається.
2. Встановити, що при складанні освітніх програм закладів загальної середньої освіти II ступеня на основі Типової освітньої програми, затвердженої цим наказом, вилучення з освітнього процесу предметів інваріантної складової не допускається. Години на їх вивчення можуть зменшуватися не більше ніж удвічі порівняно з показниками Типової освітньої програми.
3. Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської, міської державних адміністрацій, директорам закладів загальної середньої освіти забезпечити необхідні умови щодо реалізації Типової освітньої програми.
4. Ввести Типову освітню програму в дію з 2018/2019 навчального року.
5. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 3 квітня 2012 року № 409 "Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня" (зі змінами).
6. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено тут пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Лебединського НВК №1.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається нашим закладом самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та

індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів Типової освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для

		самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію,

		дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність»

спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лiніями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуваннi духовного, соціального i фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченнi предмета проводяться відповідні трактовки, приклади i методи навчання, реалізується надпредметні, міжкласові та загальношкiльні проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрізними темами рiзна i залежить від цілей i змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу i роботу гуртків.

Наскрізна лiнiя	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля i розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лiнii реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища i людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть

будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Таблиця 1
до Типової освітньої програми

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
					8	9
Мови і літератури	Українська мова				2	2
	Українська література				2	2
	Іноземна мова				3	3
	Зарубіжна література				2	2
Суспільство-знавство	Історія України				1,5	1,5
	Всесвітня історія				1	1
	Основи правознавства				-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво				-	-
	Образотворче мистецтво				-	-
	Мистецтво				1	1
Математика	Математика				-	-
	Алгебра				2	2
	Геометрія				2	2
Природо-знавство	Природознавство				-	-
	Біологія				2	2
	Географія				2	1,5
	Фізика				2	3
	Хімія				2	2
Технології	Трудове навчання				1	1
	Інформатика				2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я				1	1
	Фізична культура**				3	3
Разом					28,5+3	30+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації					3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження					33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)					31,5+3	33+3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України»

Таблиця 18
до освітньої програми

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови
18.	Основи правознавства
19.	Музичне мистецтво
20.	Образотворче мистецтво

**Освітня програма 10-11 класу
Лебединського ліцею №1**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства освіти і науки
України

від 20.04.2018 № 406

**Типова освітня програма
закладів загальної середньої освіти III ступеня**

Загальні положення типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти III ступеня

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Типова освітня програма профільної середньої освіти (далі - Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (таблиці 1-25);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 26; пропонується зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження учнів 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік; для 12-х класів вечірньої форми навчання – 805 годин/навчальний рік. Детальний

розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти III ступеня (далі –навчальний план).

Навчальними планами старшої школи передбачається реалізація освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Години варіативної складової передбачаються на:

- 1) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової;
- 2) упровадження курсів за вибором;
- 3) факультативи, індивідуальні та групові заняття.

Так, наприклад, у класах суспільно-гуманітарного та філологічного напрямів за рахунок варіативної частини можна збільшувати кількість годин на вивчення предмету «Художня культура»; у класах екологічного профілю – збільшувати кількість годин на вивчення географії у 11 класі.

Рішення про розподіл годин варіативної складової приймає заклад загальної середньої освіти, враховуючи профільне спрямування, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу та бажання учнів.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану, які обов'язково фінансуються з відповідних бюджетів.

Варіативність змісту профільної середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладів загальної середньої освіти за п'ятиденним навчальним тижнем.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів може запроваджуватись шестиденний робочий тиждень.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні

учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Навчальні плани старшої школи реалізують зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Кожен з профілів передбачає вивчення окремих предметів на одному із трьох рівнів (таблиця 1):

рівні стандарту — окремі предмети не є профільними чи базовими (наприклад, математика в художньо-естетичному профілі, історія у фізико-математичному профілі);

академічному рівні — окремі предмети не є профільними, але є базовими (наприклад, алгебра і геометрія у фізичному профілі);

профільному рівні, який передбачає поглиблене вивчення відповідних предметів, орієнтацію їх змісту на майбутню професію (наприклад, мови та літератури на філологічному профілі).

У разі, якщо в закладі загальної середньої освіти відсутнє відповідне навчально-методичне, матеріально-технічне та кадрове забезпечення для впровадження певного профілю навчання, то у такому випадку використовується варіант навчального плану універсального профілю, складеного відповідно до академічного рівня змісту освіти (таблиця 2 для шкіл з українською мовою навчання, таблиці 14-15 – для шкіл з навчанням мовою корінного народу, національної меншини). Цей варіант навчального плану є універсальним; навчальний час рівномірно розподілений між окремими предметами. Основними напрямками диференціації навчання є розширення вивчення окремих предметів, доповнення інваріантної складової навчальних планів додатковими предметами та курсами за вибором учнів, факультативами; запровадження індивідуальної форми навчання.

Профільність є ефективним засобом диференціації навчання у старшій школі, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності.

З метою реалізації профільного навчання передбачено спеціальні навчальні плани (таблиці 5-12 для шкіл з українською мовою навчання, таблиця 16 – для шкіл з навчанням мовою корінного народу, національної меншини). Запропоновані навчальні плани дають змогу залежно від потреб учнів комплектувати старші класи за напрямками диференціації: природничо-математичним, філологічним, суспільно-гуманітарним, художньо-естетичним, технологічним, спортивним. Напрями диференціації конкретизуються в окремі профілі навчання: фізичний, математичний, біолого-хімічний, економічний, географічний, екологічний, правовий, інформаційно-технологічний тощо.

Окрім запропонованих, заклади освіти можуть самостійно складати навчальні плани, використовуючи навчальний план закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання з вивченням двох іноземних мов (таблиця 3) та навчальний план закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання з вивченням мови корінного народу, національної меншини (таблиця 4). Заклади з навчанням мовою корінного народу, національної меншини розробляють навчальні плани закладів освіти з профільним навчанням, використовуючи як зразок таблицю

16 та таблицю розподілу годин на окремі предмети за різними рівнями змісту освіти (таблиця 1).

У випадку наявності у старшій школі лише одного класу на паралелі доцільним є створення в ньому різнопрофільних груп за рахунок використання годин варіативної складової (таблиця 13). При цьому базове ядро окремих предметів вивчається усіма учнями в класі за єдиними навчальними програмами, а частина часу (близько 20 відсотків) — окремо у групах за навчальними програмами відповідних профілів (напрямів).

Заклади загальної середньої освіти з поглибленим вивченням окремих предметів розробляють навчальні плани за таблицею 17 – з українською мовою навчання, за таблицею 18 – з навчанням мовою корінного народу, національної меншини. Окремо розроблені навчальні плани для шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (таблиці 19-20), спеціалізованих шкіл музичного (таблиця 21) та художнього профілю (таблиця 22).

Окремі заклади освіти (ліцеї, колегіуми, інші), складаючи навчальні плани, можуть використовувати навчальні плани відповідного профілю або розробляти їх самостійно за навчальним планом–схемою (таблиця 23), звертаючи увагу, що вузька спеціалізація змісту освітнього процесу є недоцільною, оскільки основне завдання загальної середньої освіти — широка загальноосвітня підготовка учнів.

За окремими навчальними планами (таблиці 24-25) організовується освітній процес у класах з вечірньою формою здобуття освіти.

Заняття з курсу "Захист Вітчизни" можуть проводитись наприкінці навчального року в рамках навчальної практики учнів, у т. ч. з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр закладів вищої освіти, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-патріотичних оздоровчих таборів тощо.

Вивчення екології у 11-х класах можна здійснювати інтегровано з біологією. У такому випадку на інтегрований курс відводиться 2 години на тиждень (1,5 – біологія + 0,5 – екологія).

У закладах професійно-технічної освіти та закладах вищої освіти I-II рівнів акредитації розподіл навчального часу з природничо-математичних та суспільно-гуманітарних дисциплін здійснюється на рівні стандарту навчальних планів закладів загальної середньої освіти (таблиця 1). При цьому, окремі предмети (технології, інформатика, екологія, художня культура) можуть вивчатися інтегровано з предметами професійної спрямованості.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту". Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 № 128, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від

нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними

		тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення;

		аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-

		економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Естетична культура

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується для вечірньої форми здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу профільної середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності – на веб-сайті його засновника).

На основі освітньої програми закладу освіти, цей заклад складає та затверджує навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Таблиця 4
до Типової освітньої програми

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня**

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Українська література	Профільний рівень
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8.	Захист України	Рівень стандарту
9.	Інформатика	Рівень стандарту
10.	Історія України	Рівень стандарту
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
13.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтєва В. М.)	Рівень стандарту
14.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Ляшенка О. І.)	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту

17.	Іноземні мови (англійська)	Рівень стандарту
18.		

Освітня програма наскрізного виховання Лебединського ліцею №1

В концепції НУШ процес виховання невіддільний від понять «освіта», «освітній процес», що включають навчання, виховання і розвиток.

Виховний процес – невід’ємна складова всього освітнього процесу і орієнтується на загальнолюдські цінності, зокрема «морально-етичні» (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, до себе, до інших людей), «соціально-політичні» (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність), направлений на плекання української ідентичності, поваги до прав людини, демократії, підтримки добрих ідей.

Виховання не виноситься в окремі «заняття» з моралі, вихованість формується через наскрізний досвід, відбувається у виховному середовищі, що створюється всім педагогічним колективом через атмосферу довіри, дружелюбності, доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки при вирішенні труднощів.

Ключовий елемент виховання – приклад вчителя. НУШ вимагає вимірювати індивідуальні нахили і здібності кожної дитини для її ціле направленої розвитку і профорієнтації.

Наскрізне виховання має запобігти боулінгу (дискримінації, насильству, знущанням).

Відносини учасників освітнього процесу будуються на взаємоповазі, діалозі.

Наскрізне виховання будується на визнанні принципів:

- талановитість кожної дитини
- гуманізм
- дитиноцентризм
- проактивна дисципліна
- введення правил, рутин, Інструкцій, залучення здобувачів освіти до їх вироблення

- право на помилку

Результатом наскрізного виховання є розвиток наскрізних вмінь, навичок, цінностей, ключових компетентностей, способів мислення т.і.

Компоненти наскрізного виховання:

Урок, виховний, позакласний захід, проект мають ефективний план

Фізичне середовище класів, рекреацій

Шкільне подвір'я

Вулиця і сім'я

Педагоги, класні керівники – менеджери

Відносини в школі, сім'ї, колективі – турботливі і дружні

Технології впливу на розвиток особистості

Безпечні умови

Проактивний підхід до дисципліни (збереження гідності дитини, не переривання освітнього процесу, тиха і спокійна розмова з дітьми)

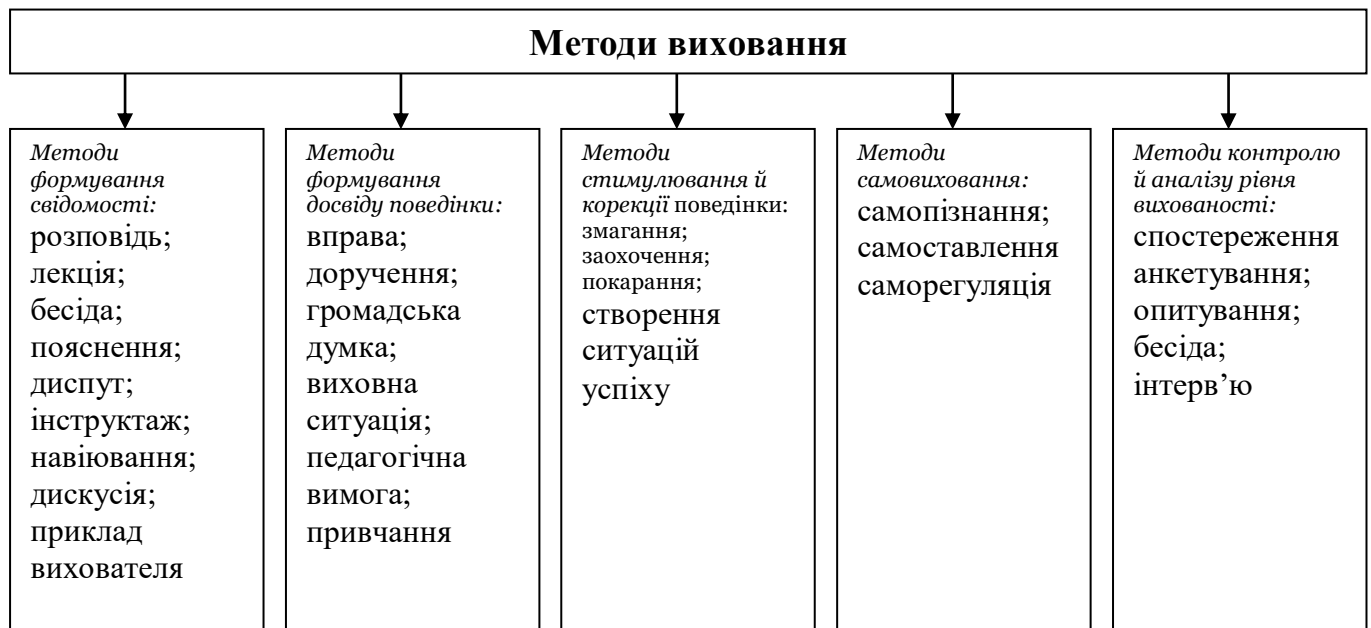
Кожен проект розпочинається з «дружнього кола», де формується задум, складається чек-лист з інструментами реалізації наскрізних вмінь та ключових компетентностей

Стимулювання ініціативи

Визначені критерії (результати)

Не передача інформації, а формування навичок цінностей на практиці

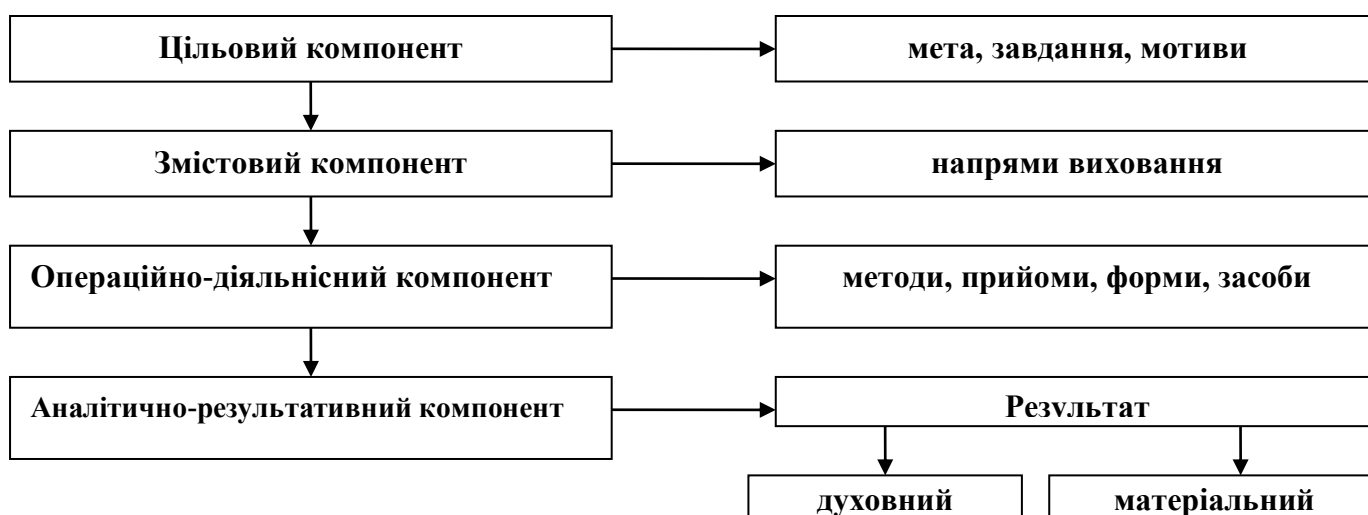
Відхід від совкової педагогіки, виховної системи, що зводилася до настанов вчителя, яких учень часто не чув (безкінечні репетиції ранків, відкритих виховних годин, насильна участь в конкурсах, масовках, виконання різноманітних Програм виховання, Акцій, методичних рекомендацій, що не враховують інтереси дітей, критерій системи, гарно підготовлений звіт для вищестоящих органів (часто не об'єктивний)

Підходи до організації виховної діяльності ліцею:

- Системний; його складники: мета, завдання, принципи, суб'єкти та відносини між ними, зміст, умови; управління, що розвиває дану систему.
- Комплексний(цілісний), що включає: спільну діяльність педагога й вихованця, що впливає на три сфери особистості: пізнавальну(знання, погляди, переконання); емоційно-вольову (почуття, бажання, емоції); дієво-практичну (вміння, навички, звички, досвід поведінки). Все це проходить через голову (ПС), серце (ЕВ), руки (ДП) дитини.
- Особистісно орієнтований підхід (вибір і ціле покладання, рефлексія, формування позитивної «Я-концепції», прийняття рішень, відповідальність, творча реалізація в професійній сфері, автономність й індивідуальність буття суб'єкта).
- Діяльнісний підхід – направлений на перетворення, в ході якого розвивається індивід, реалізовується індивідуальність, формується особистість у спільній діяльності.
- Аксиологічний підхід (ціннісний) – приводить ціннісні системи вихованців до загальнолюдських моральних принципів і відзначалися гнучкістю, усталеністю.
- Культурологічний – засвоїти культурні надбання людства, примножуючи духовну культуру, забезпечуючи єдність поколінь.
- Акмеологічний підхід (вершина) – прагнення до самовдосконалення, здійснення нових задумів.
- Рефлексивний підхід – усвідомлення власних дій, усуваючи зайве, додаючи потрібне, розуміння, що рефлексія веде до змін.
- Синергетичний підхід – нові поняття, ідеї, гіпотези породжуються не тільки новими фактами, а й різноманітними нелінійними зв'язками, обставинами, нестабільністю, а, отже, необхідно навчитися приймати обґрунтовані рішення в умовах нестабільності.

Процес наскрізного виховання в ліцеї має свою структуру та етапи:

Проводячи урок, виховний, позакласний захід, перебуваючи в рекреації, подвір'ї закладу, на вулиці, в сімейному середовищі маємо пам'ятати про те, що тут формуються наскрізні вміння, проходить наскрізне виховання.

Наскрізне виховання будується на новій філософії – утвердження людської гідності (гуманізм), на принципі «презумпції талановитості», дитино центризмі – визнання цінності дитини, яка має рухатися, не може постійно сидіти над домашнім завданням,

має відчувати радість пізнання, (пізнавати світ за принципом: від простого споглядання до абстрактного мислення, а від нього до практики – такий шлях пізнання істини).

Дитина має право на помилку, простір для вибору, безпечні умови життєдіяльності, морально-етичні принципи.

Наскрізний процес виховання має здійснювати вчитель-менеджер, який створює фізичне середовище класу, вводить класні правила та рутини, визначає з дітьми цілі перебування в класі протягом дня, забезпечує вміння дотримуватись правил, дотримується алгоритму введення правил (задум правила, створення негативної ситуації, моделює правильне виконання правила, моделює ситуацію по невиконанню правила, клас моделює правильне виконання правила); дотримується трьох принципів проактивного підходу до дисципліни (зберігає гідність учня, не перериває навчальний процес, розмовляє з дітьми тихо і спокійно).

В наскрізному вихованні важливо дотримуватися складових ефективного управління класом.

1. Облаштування комфортного фізичного середовища (розташування парт, місце в класі вчителя, на стінах інформація до теми, достатньо місця для всіх видів діяльності учня, на столі вчителя всі матеріали потрібні до уроку)

2. Налагоджування турботливих дружніх взаємовідносин

3. Розробка правил і впровадження рутин

4. Ефективний план уроку

5. Проактивний підхід до дисципліни.

Вмілий менеджер буде реалізовувати принцип «розвитку вільної особистості» через створення простору для вибору незалежності мислення, вміння відстоювати й аргументувати свою позицію.

Наскрізні вміння наших здобувачів освіти можна сформулювати через класні проекти. Кожен проект має мати завдання - в комплексі розвивати всі вміння інтегровано. Плануючи виховний захід (проект) вчитель, класний керівник має скласти чек-лист, в якому відобразити через які інструменти реалізуємо наскрізні вміння, ключові компетентності.

Кожна декада (тиждень, 2 тижні, місяць) має розпочатися із «Дружнього кола», де буде сформульовано задум, його завдання, план дій, учасники, складено чек-лист роботи по кожному наскрізному вмінню.

НУШ формує ціннісні ставлення і судження, які служать базою для щасливого

Наскрізне виховання має:

- Стимулювати ініціативу
- Створювати ситуації різноманітних позитивних емоцій переживань суб'єкта в предметній, комунікативній діяльності
- Створювати стимулююче і розвивальне середовища на основі визначення мети, цінностей, норм, принципів, правил, інструкцій, рутин відповідно до потреб учнів.
- Визначення критеріїв результату.

Наскрізне виховання – це термін, який каже правду, що виховання відбувається не

на виховних годинах, заходах, лінійках, оглядах всякій мішурі, а щохвилини, щодня, скрізь.

Наскрізне виховання – це не передача інформації, а формування навичок, цінностей на практиці у бік відповідальності соціально-активної поведінки.

Наскрізне виховання може здійснювати успішний педагог – впевнений у своїх діях, знаннях, що ніколи не зупиняється на досягнутому, постійно розвивається і самовдосконалюється.

Успішний вихователь має модель поведінки, орієнтується на якість, не витрачає сил на дрібниці, використовує матрицю Ейзенхеуера, знає сам чого очікує, ретельно планує діяльність, цілі через SMART – мету.

Послідовний, вмє коректувати курс

Наполегливий, має багату уяву, зосереджений оптиміст.

Наскрізне виховання може здійснювати педагог, що

- відповідальний, самокритичний, самодисциплінований
- має ефективне мислення
- впевнену поведінку (лідер)
- схильний до співробітництва
- володіє харизмою, артистизмом, його енергетика притягає людей до себе, а не відштовхує, є провидцем, місіонером.

Наскрізне виховання має формувати м'які навички (SOLT SHILLS) – критичне мислення, уміння брати відповідальність на себе і не забувати про тверді (HARD SHILLS). Логіко-аналітичне мислення, уміння складати план (проект) і дотримуватися його т.і.

Найкращим інструментом реалізації ідеї наскрізного виховання, формування наскрізних вмінь є проект.

Всі учасники проекту мають бути переконанні:

- я можу бути агентом змін
- я розумію, що разом можемо досягти більшого
- я вчуся слухати й чути інших
- я не боюся виявляти ініціативу

Проект повинен:

1. окреслити очікувальні результати
2. розрахувати час на виконання проекту
3. визначити ресурси для втілення проекту
4. визначити список творчих груп із реалізацією проекту відповідно до потреб закладу
5. місія Проекту має зацікавити всіх
6. проект має мати перед етапом реалізації етап організаційний
7. технічно-організаційний етап включає мету, результати, час, поширення інформації, обговорення ідей проекту.

Класні керівники мають визначитися з тематикою проектів, які включаються в річний план закладу.

Реформа дала автономію, самостійність, викинула окремий розділ виховної роботи.

Дала свободу. А свобода вимагає відповідальності, пошуку тих форм і методів, які сформують компетентну особистість з наскрізними вміннями і цінностями.

Виконання освітньої програми з наскрізного виховання вимагає створення системи підготовки педагогів, класних керівників по їх переучуванню на засадах принципу наскрізного виховання, що формує відповідальність, самокритичність, самодисципліну, ефективне мислення, лідерську поведінку, прагнення до співробітництва, володіння харизмою, артистизмом з позитивною енергетикою, що притягує людей до себе.

Класний керівник, вихователь має:

- Передбачити заходи, проекти з проблеми
- Превентивне виховання, попередження булінгу, суїцидства, жорстокості
- Національно-патріотичне виховання
- Ведення здорового способу життя
- Трудове виховання. Профорієнтація
- Екологічні проекти
- Художньо-естетичне виховання
- Морально-етичне виховання
- Вироблення мотивації до розумової праці, власного саморозвитку, визначення ідентичності, можливостей, планування подальшої життєдіяльності, власної індивідуальної траєкторії
- Сімейно-побутове виховання
- Заходи з ТБ, БЖД, ЦЗН
- Розвиток лідерства
- Партнерство з сім'єю

Забезпечити в ході наскрізного виховання такі види діяльності:

- Фізично-оздоровча
- Навчально-пізнавальна
- Суспільно-гуманна
- Духовна
- Соціально-комунікативна
- Суспільно-правова
- Сімейно-побутова
- Професійно-трудова
- Культурно-естетична

Передбачити в планах виховної діяльності, проектах виховної діяльності відзначення дат календаря (додаються)

В зв'язку з малою чисельністю учнів в класах, передбачити проекти наскрізного виховання, що проводяться декількома класами або спільно всім освітнім закладом.

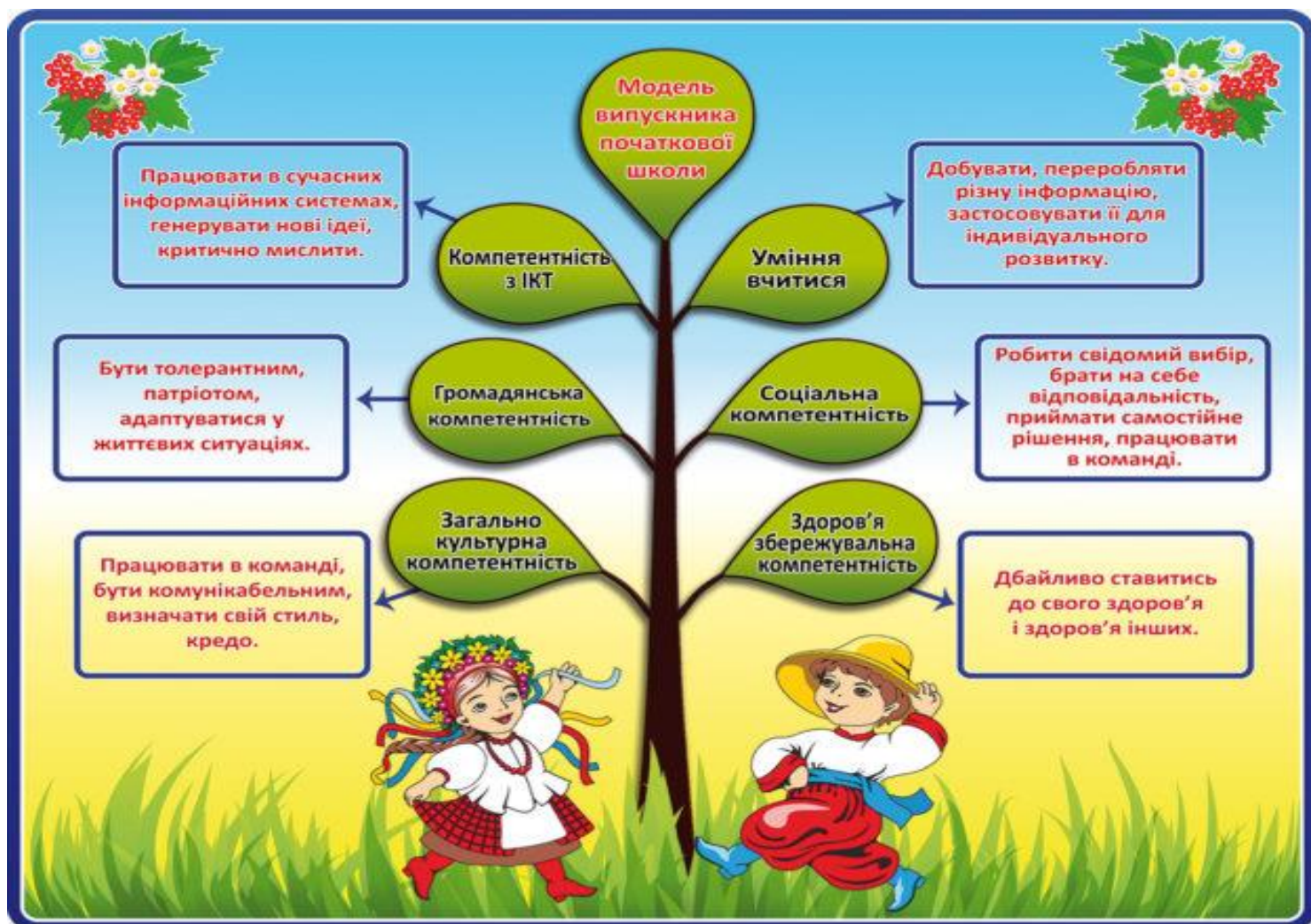
В основу фізично-оздоровчої діяльності покласти Спортивний регламент і домогтися його повної реалізації

Координуючим центром превентивно-правового виховання є Рада превентивно-правового виховання Лебединського ліцею №1, що працює за планом

В основі краєзнавчої роботи є робота Ради краєзнавчого музею, яка визначає основні заходи на місяць, семестр в своєму плані

Робота бібліотекаря по наскрізному вихованню планується в плані роботи бібліотекаря

Результати наскрізного виховання мають орієнтуватися на випускника початкової, основної, старшої школи.

Лебединський ліцей №1

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Лебединський ліцей №1

Модель особистості випускника

Сформовану трудову і моральну життєтворчу мотивацію, активну громадську та професійну позицію

Життєвий досвід діяльності в групі, під керівництвом, самотійно, з літературою з приладами, з комп'ютером

Високий рівень освіченості та культури

Високий рівень громадянськості

Знання не заради знань, а для розв'язання життєвих потреб

До творчої праці

Професійного розвитку

Впровадження новітніх інформаційних технологій

До осмислення життєвих цінностей

Робити вибір, приймати рішення

Висловити свою думку

Формувати своє бачення світу

Проектувати та захищати проекти

Демонструвати здатність до толерантності

Поради - приймай їх до уваги

Чесць - заслужи її

Дисципліна - дотримуйся її

Дружба - плекай її

Любов - розділи її

Гордість - май її

Мудрість - досягни її

Критика - сприймай її

Дух - показуй його

Можливості - отримай їх

Лебединський ліцей №1

4. Опис форм організації освітнього процесу

1. Особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.

Основними формами здобуття освіти є (виділені – застосовувані у навчальному закладі):

- **інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);**
- **індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві);**
- **дуальна.**

2. Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти - це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

3. Заочна форма здобуття освіти - це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

4. **Дистанційна форма здобуття освіти** - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційне навчання — сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) від тих, хто навчає ([викладачів](#), визначних постатей у певних галузях науки, [політиків](#)), до тих, хто навчається ([студентів](#) чи слухачів). Застосовується під час підготовки як у [середніх загальноосвітніх школах](#) і [ЗВО](#), так і в [бізнес-школах](#). Основними принципами дистанційного [навчання](#) є інтерактивна взаємодія у процесі роботи, надання [студентам](#) можливості самостійного освоєння досліджуваного матеріалу, а також консультаційний супровід у процесі дослідницької діяльності. Дає змогу навчатися на відстані, за допомогою [диспутів експертів](#) із кількох країн, за відсутності [викладача](#). Основну роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні [інформаційні технології](#).

6. **Змішане навчання** (англ. blended learning) — це різновид гібридної методики, коли відбувається поєднання онлайн навчання, традиційного та самостійного навчання.

Мається на увазі не просто використання сучасних інтерактивних технологій на додаток до традиційних, а якісно новий підхід до навчання, що трансформує, а іноді і «перевертає» клас (англ. flipped classroom).

При змішаному навчанні матеріал, який учень опрацьовує онлайн (чи то у формі самостійного прочитання матеріалів, чи при перегляді демонстраційних відео, чи при перегляді відеозапису лекції вчителя, чи у формі гри), остаточно засвоюється офлайн (тобто у приміщенні школи під час занять).

Перевагою навчання **онлайн** є те, що учень сам обирає місце для навчання, контролює час, ритм та послідовність виконуваних завдань, причому в онлайні діти можуть навчатись як вдома, так і в школі.

В процесі **офлайнного** навчання учні взаємодіють з вчителем та однокласниками. Формат офлайн навчання включає роботу у групових проектах, індивідуальні консультації, лекції, семінари, дискусії (тобто будь-яка взаємодія, що відбувається в реальному часі без посередництва інформаційно-комунікаційних технологій).

Характерні риси змішаного навчання:

- Учні проходять хоча б частину шкільної програми онлайн, при цьому вони самостійно контролюють час, місце, ритм та послідовність виконуваних завдань.
- Декілька частин навчальної програми діти засвоюють у школі в групі з такими ж учнями та вчителем (це обов'язкова умова для успіху змішаного навчання, адже завдяки цьому формуються ключові компетентності, а також дозволяє вчителю контролювати процес навчання учнів).
- Активно впроваджується формувальне оцінювання, завдяки чому кожен учень має власну траєкторію навчання, а процес навчання стає більш гнучким.

5. Мережева форма здобуття освіти - це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

6. Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат) - це спосіб організації навчання здобувачів освіти, за яким освітня програма повністю засвоюється здобувачем самостійно, а оцінювання результатів навчання та присудження освітньої кваліфікації здійснюються відповідно до законодавства.

7. Сімейна (домашня) форма здобуття освіти - це спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками для здобуття формальної (дошкільної, повної загальної середньої) та/або неформальної освіти. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки. Оцінювання результатів навчання та присудження освітніх кваліфікацій здійснюються відповідно до законодавства.

8. Педагогічний патронаж - це спосіб організації освітнього процесу педагогічними працівниками, що передбачає забезпечення ними засвоєння освітньої програми здобувачем освіти, який за психофізичним станом або з інших причин, визначених

законодавством, зокрема з метою забезпечення доступності здобуття освіти, потребує такої форми.

9. Здобуття освіти на робочому місці - це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою (як правило, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти) відбувається на виробництві шляхом практичного навчання, участі у виконанні трудових обов'язків і завдань під керівництвом фахівців-практиків, залучених до освітнього процесу.

10. Дуальна форма здобуття освіти - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

11. Особливості застосування форм здобуття освіти для різних рівнів освіти можуть визначатися спеціальними законами.

12. Положення про форми здобуття освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. Опис інструментарію оцінювання

КРИТЕРІЇ оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11
Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи	http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-i.pdf
Оцінювання учнів другого класу	https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/NMO-1154.pdf
Оцінювання учнів 1-х класів	http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61761/ https://base.kristti.com.ua/?p=6902
Критерії оцінювання дітей з особливими освітніми потребами у початковій школі	https://drive.google.com/file/d/1J6DP9-FNEKDOSYS3u8ky2GExkU1Sh3Q2/view

7. Вимірники реалізації освітньої програми

В освітній програмі вказується :

- об'єкти контролю (що вимірюється або контролюється)
- процедура контролю (за допомогою чого,яким чином вимірюється об'єкт)
- періодичність контролю

№	Об'єкт контролю	Що вимірюється або контролюється	Яким чином вимірюється і контролюється	Періодичність
1	Педагоги (вчителі,вихователі)	Планування освітнього процесу на 2022-2023 н.р.	Затвердження календарно – тематичних планів. Співбесіда,моніторинг знань Держстандарту, навчальних програм,підручників,мет	20.08- 30.08.22р. В ході вивчення системи роботи педагога на протязі року

			одичних листів ,законодавства про освіту	
2	Педагоги	Виконання програм	Класні журнали	За I семестр (Грудень - Січень) За рік (Травень - Червень)
3	Педагоги	Формування наскрізних вмінь і навичок , ключових і предметних компетентностей, інформальна освіта впровадження перспективного педагогічного досвіду, запровадження інновацій	Відвідування уроків. Співбесіди. Тестування Анкетування Майстер клас Тренінги Кейс - майстерні	Протягом року В ході осінньої,зимової, і весняної методичних декад
4	Педагоги,учні	Роль варіативної частини навчального плану в підвищенні якості освіти учнів	Відвідування уроків , занять спостереження - Олімпіади, конкурси - Підготовка до ЗНО- 2023 - Рівень ключових компетентностей і наскрізних знань і вмінь - Анкетування учнів - Реалізація проєктів	Протягом року Грудень - Квітень
5	Учні	Якість знань,вмінь, навичок,розвиток компетентностей, ставлень і цінностей	- Контрольні зрізи - Тести - Виставки дитячих робіт - Виконання проєктів - Шкільні і районні олімпіади - Конкурси - Уроки перевірки або оцінювання досягнень компетентностей - Співбесіди ,заліки - Контрольне навчально- практичне заняття	На початок року,кінець семестру,року Протягом року в ході вивчення системи роботи вчителя Жовтень,грудень, березень, травень Протягом року Жовтень- грудень, квітень (2-4 класи) протягом року Протягом року Протягом року Протягом року Графік додається
6	Учні 1-4 класу,батьки	Рівень розвитку особистості за освітніми галузями та	Свідоцтво досягнень	Грудень - травень

		наскрізні вміння і навички		
7	Учні ,що відвідують гуртки	Рівень розвитку естетичної та фізкультурно - оздоровчої компетентності	Виступи на святах,заходах,загальна та сценічна культура. Досягнення в спорті,складання фізичних показників	Протягом року
8	Учні 5-11 класів	Рівень сформованості інтелектуальної,психологічної,фізичної,соціальної складової особистості	Інструментарій психолога Картка учня	Протягом року Квітень
9	Учні 8-9, 10-11 класів	Рівень сформованості готовності до свідомого вибору професії	Тестування Співбесіди Анкетування Професійне портфоліо учня	Грудень - квітень
10	Учні 4,9,11 класів, батьки	Рівень сформованості мотивації до навчання та вихід на показники моделі випускника	Тестування Анкетування Співбесіди	Жовтень - травень
11	Педагоги	Ведення обліку виконання освітньої програми та оцінювання учнів	Класні журнали	Щомісяця
12				

Показники вимірників

- Показники інваріантної частини навчального плану чітко відображені в навчальних програмах і не потребують деталізації в нашій освітній програмі.
- Показники, що відносяться до реалізації освітнім закладом того змісту освіти, який педагогічний колектив разом з батьками учнів визначили для своєї освітньої програми:
 - посилення інваріантного складника (українська мова, математика, історія України, географія, біологія, англійська мова)
 - системне формування громадської компетентності
 - формування української ідентичності,звичаїв,традицій
 - системне формування читацької компетентності та сценічної культури (Зарубіжна література)
 - формування професійного самовизначення, портфоліо (Вибір професій)
 - індивідуальні консультації в межах відведеного часу виставлені у «вакансію» використовуються за представленням вчителям індивідуальної траєкторії розвитку учнів за наказом директора

3. На виконання показників передбачених освітньою програмою вчитель має право внести зміни в типові програми (до 20 %), обґрунтувавши їх.
4. Запропоновані курси за вибором учнів, батьків, педради, та години, що використовуються на підсилення інваріантного складника (і) .

Висновок

На виконання Освітньої програми Лебединського ліцею №1, схваленої педагогічною радою і затвердженої наказом директора, розміщеної на веб-сайті ліцею, складається робочий навчальний план, обов'язковими компонентами якого є:

- Загальна таблиця використання годин по класах і вказано кількість учнів по класах
- Розподіл годин варіативного складника з вказаними програмами
- Модулі фізичної культури та технологій
- Розподіл годин гурткової роботи з вказаними програмами
- Графік вивчення предметів по семестрах при 0,5 або 1 год. Тижневого навантаження
- Розподіл годин в 1- 11 класах

Відповідно до Робочого навчального плану здійснюється попередня комплектація (червень) та складається тарифікація (кінець серпня до 05 вересня), що схвалюється Радою трудового колективу, затверджується директором за погодженням з централізованою бухгалтерією Шполянською міською радою об'єднаної територіальної громади.

При наявності учнів, що потребують індивідуального навчання, надали відповідні довідки, складається Освітня програма та індивідуальний план навчання таких учнів

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти [тут](#)

Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи ([Додаток до наказу МОН України від 19.08.2016 №1009](#))

Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти [тут](#)

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1009 від 19.08.2016}

І. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти закладу

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ (ВИХОВАНЦІВ) У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ([наказ МОН від 13.04.2011 р. № 329](#))

ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ 1 КЛАСУ ([листи МОНУ від 18.05.2018 р. №2.2-1250 та від 21.05.2018 р. №2.2-1255](#))

ВИДИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ: ПОТОЧНЕ, ТЕМАТИЧНЕ, СЕМЕСТРОВЕ, РІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА ДПА ([наказ МОН №371 від 05.05.2008 р.](#))

ключові та предметні компетентності;

наскрізні вміння;

ціннісні ставлення.

ІІ. Критерії, правила і процедури оцінювання діяльності педпрацівників закладу

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ([наказ МОН від 09.09.2022 № 805](#). «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників»)

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДПРАЦІВНИКІВ ([наказ МОН №36 від 15.01.2018 р.](#) «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти»)

СЕРТИФІКАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ (Положення “Про сертифікацію педагогічних працівників”, затверджене [постановою КМУ №1190 від 27.12.2018 р.](#))

ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ «ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗЗСО» ([наказ міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 р. № 2736-20 3](#))

ІІІ. Критерії, правила і процедури оцінювання діяльності керівника закладу

АТЕСТАЦІЯ. ЗМІНИ ДО ТИПОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО АТЕСТАЦІЮ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ([НАКАЗ МОН ВІД 08.08.13 р. № 1135](#))

ПОВНОВАЖЕННЯ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ([СТАТТЯ 26 ЗУ «ПРО ОСВІТУ»](#))

6. Нормативна база

Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту»

Закон України від 18.12.2019 року [№ 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу \(цькуванню\)»](#).

Лист від 13.03.2020 №1/9-160 «Щодо організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти під час карантину»

Розпорядження відділ освіти Шполянської міської ради об'єднаної територіальної громади Черкаської області 13.05.2020 №01-40/582 «Про підготовку до 2020-2021 н.р.»

12.08.2020

Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів в гуртожитках в період карантину в зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) Постанова головного державного санітарного лікаря № 48 від 04.08.2020 року

11.08.2020

Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році Лист МОН № 1/9-430 від 11.08.20 року

05.08.2020

Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році Лист МОН № 1/9-420 від 05.08.2020 року

31.07.2020

Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році Лист МОН № 1/9-411 від 30.07.2020 року

31.07.2020

Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах адаптивного карантину Лист МОН № 1/9-406 від 29.07.2020 року

30.07.2020

Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти в період карантину в зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) Постанова головного державного санітарного лікаря № 42 від 30.07.2020 року

22.07.2020

Про переліки навчальної літератури, рекомендованої міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 і навчальному році Лист МОН № 1/9-394 від 22.07.20 року

20.07.2020

Деякі питання організації виховного процесу у 2020/2021 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок Лист МОН № 1/9-385 від 20.07.20 року

25.05.2020

Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі Указ Президента України № 195/2020 від 25.05.20 року

Пропозиції освітнього омбудсмена щодо скасування ДПА в 11 класах закладів загальної середньої освіти та захисту керівників, які в умовах невизначеності ухвалювали рішення для захисту прав учасників освітнього процесу Лист Освітнього омбудсмена № 015 від 14.05.20 року

13.05.2020

Про порядок забезпечення у 2020 році документами про базову середню освіту та повну загальну середню освіту Лист МОН № 1/9-246 від 13.05.20 року

08.04.2020

Щодо нагальних питань впровадження Закону України «Про повну загальну середню освіту» Лист МОН № 1/9-201 від 08.04.20 року

18.03.2020

Про повну загальну середню освіту Закон України "Про повну загальну середню освіту"

17.03.2020

Про умови та оплату праці працівників закладів освіти і науки в умовах карантину Лист МОН, ЦК Профспілки працівників освіти і науки № 1/9-162, № 02-5/202 від 17.03.20 року

11.03.2020

Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19
Постанова КМУ № 211 від 11 березня 2020 року

11.03.2020

Рекомендації щодо попередження масового розповсюдження гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом, і гострих респіраторних інфекцій
Лист МОН № 1/9-154 від 11.03.20 року

11.03.2020

Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19
Постанова КМУ № 211 від 11 березня 2020 року

11.03.2020

Рекомендації щодо попередження масового розповсюдження гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом, і гострих респіраторних інфекцій
Лист МОН № 1/9-154 від 11.03.20 року

8. Вимірники реалізації освітньої програми

В освітній програмі вказується :

- об'єкти контролю (що вимірюється або контролюється)
- процедура контролю (за допомогою чого,яким чином вимірюється об'єкт)
- періодичність контролю

№	Об'єкт контролю	Що вимірюється або контролюється	Яким чином вимірюється і контролюється	Періодичність
1	Педагоги (вчителі,вихователі)	Планування освітнього процесу на 2025-2026 н.р.	Затвердження календарно – тематичних планів. Співбесіда,моніторинг знань Держстандарту, навчальних програм,підручників,мет одичних листів ,законодавства про освіту	20.08- 30.08.25р. В ході вивчення системи роботи педагога на протязі року
2	Педагоги	Виконання програм	Класні журнали	За І семестр (Грудень - Січень) За рік (Травень - Червень)
3	Педагоги	Формування наскрізних вмінь і навичок , ключових і предметних компетентностей, інформальна освіта впровадження перспективного педагогічного	Відвідування уроків. Співбесіди. Тестування Анкетування Майстер клас Тренінги Кейс - майстерні	Протягом року В ході осінньої,зимової, і весняної методичних декад

		досвіду, запровадження інновацій		
4	Педагоги,учні	Роль варіативної частини навчального плану в підвищенні якості освіти учнів	Відвідування уроків , занять спостереження - Олімпіади, конкурси - Підготовка до НМТ-2026 - Рівень ключових компетентностей і наскрізних знань і вмінь - Анкетування учнів - Реалізація проєктів	Протягом року Грудень - Квітень
5	Учні	Якість знань,вмінь, навичок,розвиток компетентностей, ставлень і цінностей	- Контрольні зрізи - Тести - Виставки дитячих робіт - Виконання проєктів - Шкільні і районні олімпіади - Конкурси - Уроки перевірки або оцінювання досягнень компетентностей - Співбесіди ,заліки - Контрольне навчально-практичне заняття	На початок року,кінець семестру,року Протягом року в ході вивчення системи роботи вчителя Жовтень,грудень, березень, травень Протягом року Жовтень- грудень, квітень (2-4 класи) протягом року Протягом року Протягом року Протягом року Графік додається
6	Учні 1 класу,батьки	Рівень розвитку особистості за освітніми галузями та наскрізні вміння і навички	Свідоцтво досягнень першокласника	Грудень - травень
7	Учні ,що відвідують гуртки	Рівень розвитку естетичної та фізкультурно - оздоровчої компетентності	Виступи на святах,заходах,загальна та сценічна культура. Досягнення в спорті,складання фізичних показників	Протягом року
8	Учні 5-11 класів	Рівень сформованості інтелектуальної,психологічної,фізичної,соціальної складової особистості	Інструментарій психолога Картка учня	Протягом року Квітень
9	Учні 8-9, 10-11 класів	Рівень сформованості готовності до	Тестування Співбесіди	Грудень - квітень

		свідомого вибору професії	Анкетування Професійне портфоліо учня	
10	Учні 4,9,11 класів, батьки	Рівень сформованості мотивації до навчання та вихід на показники моделі випускника	Тестування Анкетування Співбесіди	Жовтень - травень
11	Педагоги	Ведення обліку виконання освітньої програми та оцінювання учнів	Класні журнали	Щомісяця
12				

Показники вимірників

5. Показники інваріантної частини навчального плану чітко відображені в навчальних програмах і не потребують деталізації в нашій освітній програмі.
6. Показники, що відносяться до реалізації освітнім закладом того змісту освіти, який педагогічний колектив разом з батьками учнів визначили для своєї освітньої програми:
 - посилення інваріантного складника (українська мова, математика, історія України, географія, біологія, англійська мова)
 - системне формування громадської компетентності
 - формування української ідентичності, звичаїв, традицій
 - системне формування читацької компетентності та сценічної культури
- (Зарубіжна література)
 - формування професійного самовизначення, портфоліо (Вибір професій)
 - індивідуальні консультації в межах відведеного часу виставлені у «вакансію» використовуються за представленням вчителям індивідуальної траєкторії розвитку учнів за наказом директора
7. На виконання показників передбачених освітньою програмою вчитель має право внести зміни в типові програми (до 20 %), обґрунтувавши їх.
8. Запропоновані курси за вибором учнів, батьків, педради, та години, що використовуються на підсилення інваріантного складника (і) .

Висновок

На виконання Освітньої програми Лебединського ліцею №1 схваленої педагогічною радою і затвердженої наказом директора , розміщеної на веб-сайті, складається робочий навчальний план, обов'язковими компонентами якого є:

- Загальна таблиця використання годин по класах і вказано кількість учнів по класах
- Розподіл годин варіативного складника з вказаними програмами
- Модулі фізичної культури та технологій
- Розподіл годин гурткової роботи з вказаними програмами

- Графік вивчення предметів по семестрах при 0,5 або 1 год. Тижневого навантаження
- Розподіл годин в 1- 11 класах

Відповідно до Робочого навчального плану здійснюється попередня комплектація (червень) та складається тарифікація (кінець серпня до 05 вересня), що схвалюється Радою трудового колективу, затверджується директором за погодженням з централізованою бухгалтерією Шполянською міською радою об'єднаної територіальної громади.

При наявності учнів, що потребують індивідуального навчання, надали відповідні довідки, складається Освітня програма та індивідуальний план навчання таких учнів